

До Конституційного Суду України
01033, м. Київ, вул. Жилянська, 14

Суб'єкт права на конституційне
звернення:

громадянин України

Лисович Іван Ігорович

КОСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ
щодо офіційного тлумачення
норм КПК України, що регламентують
проведення огляду житла чи іншого
володіння особи

Статтею 30 Конституції України кожному гарантується недоторканість житла, тобто не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду. У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший, встановлений законом, порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду і обшуку.

Статтею 233 КПК України передбачено, що ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якою метою, інакше як лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді, крім випадків, установлених частиною третьою цієї статті (ч. 1). Частина третя даної статті передбачає, що слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину. У такому випадку прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді. Слідчий суддя розглядає таке клопотання згідно з вимогами статті 232 КПК України, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді. Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, встановлені

внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому статтею 255 цього Кодексу.

Огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється згідно з правилами цього Кодексу, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи (ст. 237 ч. 2 КПК України).

Обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді (ст. 234 ч. 2 КПК України).

Однак, судами при розгляді кримінальних проваджень неоднаково трактуються та застосовуються норми ст. ст. 233, 234, 237 КПК України.

Так, ухвалою Апеляційного суду Херсонської області від 02.04.2015 (справа № 653/1206/14-к, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/43404703>) колегія суддів визнала неналежним доказом у справі як доказ вини обвинуваченого протокол огляду місця події (оглянуто житло особи), оскільки на думку колегії суддів, наявність згоди на проникнення до житла особи, яка володіє цим житлом, не звільняє від обов'язку прокурора, слідчого звернутись до слідчого судді з клопотанням про проведення обшуку чи огляду житла. Колегією суддів зазначено, що процесуальна дія – огляд місця події є недопустимим доказом, так як цей доказ отриманий в порушення вимог КПК України, а саме внаслідок істотного порушення прав та свобод людини відповідно до положень ст. 87 КПК України.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 21.10.2015 вказана ухвала Апеляційного суду Херсонської області залишена без змін (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/52933925>).

Протилежне застосування норм, передбачених в ст. ст. 233, 234, 237 Кримінального процесуального кодексу України викладені в ухвалі Апеляційного суду Львівської області від 25.09.2015 (справа № 438/119/15-к, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/51725294>). Так, згідно даної ухвали, проникнення до житла проводилось без ухвали слідчого судді, однак за згоди особи, яка ним володіла і не заперечувала з приводу проведення огляду, і з цих міркувань колегія суддів вважає, що огляд місця події, який частково проводився у житлі особи, є належним та допустимим доказом вини обвинуваченого.

Перелічені ухвали судів апеляційної інстанції неоднозначно застосовують положення статей 233, 234, 237 КПК України в частині допустимості та належності такого доказу, як огляд житла особи за згоди такої особи, однак без відповідної ухвали слідчого судді про надання дозволу на обшук або огляд житла чи іншого володіння особи.

Необхідність у офіційному тлумаченні вказаних положень КПК України полягає у тому, що при кардинально різному їх застосуванні, судами винесено різні рішення за результатами розгляду конкретних кримінальних проваджень, а саме: в одному випадку кримінальне провадження закрито, так як не встановлені достатні докази для доведеності вини обвинуваченого, в іншому – особу засуджено до покарання у вигляді позбавлення волі.

А тому, керуючись ст. 150 Конституції України, ст. ст. 42, 43, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», прошу:

Надати офіційне тлумачення ст. 233 ч. ч. 1, 3 КПК України «Проникнення до житла чи іншого володіння особи» у взаємозв'язку з положеннями ст. ст. 234, 237 КПК України в контексті наступних запитань:

- чи можна розуміти, що проникнення до житла чи іншого володіння особи за її добровільною згодою надає право органу досудового розслідування на проведення у житлі чи іншому володінні особи процесуальних (слідчих) дій, як огляд чи обшук житла чи іншого володіння особи;

- чи наявність добровільної згоди особи на проникнення до її житла чи іншого володіння звільняє прокурора, слідчого від обов'язку звернутись до слідчого судді з клопотанням про проведення обшуку чи огляду житла після проведення таких процесуальних (слідчих) дій.

Додаток:

1. копія ухвали Апеляційного суду Херсонської області від 02.04.2015, видрукувана з Єдиного державного реєстру судових рішень;
2. копія ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 21.10.2015;
3. копія ухвали Апеляційного суду Львівської області від 25.09.2015, видрукувана з Єдиного державного реєстру судових рішень.

29.02.2016

І.І. Лисович